

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conferenceปัจจัยคัดสรรด้านการบริหารที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของนักเรียนในโรงเรียนเฉพาะ
ความพิการสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษSelected Administrative Factors Affecting Educational Management for Job Attainment of
Students in Special Education Schools for Students with Intellectual Disabilities
under the Bureau of Special Education Administrationภคธดา สุวรรณวล (Pakhada Suwannual)¹ รัตนา ดวงแก้ว (Ratana Daungkaew)² สุจินต์ สว่างศรี (Sujin Sawangsri)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ปัจจัยคัดสรรด้านการบริหารของโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2) การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรด้านการบริหารกับการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และ (4) อิทธิพลของปัจจัยคัดสรรด้านการบริหารต่อการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในปีการศึกษา 2560 จำนวน 315 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลภาวะผู้นำผู้บริหาร การบริหารแบบมีส่วนร่วม การสร้างเครือข่ายทางการศึกษา และการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โดยมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.96, 0.95, 0.97 และ 0.97 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุแบบขั้นตอน ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) ปัจจัยคัดสรรด้านการบริหารทุกปัจจัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (2) การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (3) ปัจจัยคัดสรรด้านการบริหารทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ และ (4) ปัจจัยคัดสรรด้านการบริหารที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีสองปัจจัย คือ การสร้างเครือข่ายทางการศึกษา โดยเฉพาะขั้นการสร้างพันธมิตรและการบริหารเครือข่าย ขั้นการพัฒนาความสัมพันธ์และการใช้ประโยชน์ และขั้นการรักษาความสัมพันธ์และความต่อเนื่อง และปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยเฉพาะด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน โดยทั้งสองตัวแปรร่วมกันทำนายการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้ร้อยละ 75

คำสำคัญ ปัจจัยคัดสรรด้านการบริหาร การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช wingoflove24@hotmail.com

² รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ratadaung@hotmail.com

³ ผู้อำนวยการ เขียวชาญ โรงเรียนลพบุรีปัญญานุกูล sujinlop@hotmail.com

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

Abstract

The objective of this research were to study (1) the selected administrative factors of special education schools for students with intellectual disabilities under the Bureau of Special Education Administration; (2) educational management for job attainment of students with intellectual disabilities; (3) the relationship between the selected administrative factors and educational management for job attainment of students with intellectual disabilities; and (4) the influences of selected administrative factors on educational management for job attainment of students with intellectual disabilities. The sample consisted of 315 teachers in special education schools for students with intellectual disabilities during the academic year 2017, all of whom were obtained by simple random sampling. The employed research instrument was a rating scale questionnaire dealing with data on servant leadership, participatory management, educational networking, and educational management for job attainment, with reliability coefficient of 0.96, 0.95, 0.97 and 0.97, respectively. The statistics used in data analysis were the frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's product-moment correlation coefficient, and stepwise multiple regression analysis. The research findings were as follows: (1) the overall rating means of all selected administrative factors were rated at the high level; (2) the overall rating mean of educational management for job attainment was rated at the high level; (3) all selected administrative factors positively correlated with educational management; and (4) the only two selected administrative factors affecting educational management for job attainment of students with intellectual disabilities were educational networking factor, particularly in the stages of creating obligation and network management, developing and utilizing a relationship, and maintaining the relationship and continuity; and the participatory management factor, particularly in the dimension of establishing common goals and objectives, which together could explain the variance of educational management for job attainment of students with intellectual disabilities by 75 percent.

Keywords: Selected administrative factors, Educational management for job attainment, Students with intellectual disabilities

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

บทนำ

คนพิการถือเป็นทรัพยากรบุคคลของสังคม หากได้รับการพัฒนาและส่งเสริมอย่างถูกต้อง ย่อมมีความรู้ความสามารถ และมีศักยภาพที่จะประกอบอาชีพและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ด้วยตนเองอย่างมีความสุขและสามารถช่วยสร้างสรรค์สังคมได้เช่นเดียวกับคนทั่วไป ดังนั้น การจัดการศึกษาให้แก่ผู้พิการจึงควรเน้นการส่งเสริมพัฒนาคนพิการให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล เพื่อให้คนพิการบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาทั้งด้านทักษะทางสังคม อารมณ์ และจิตใจ ตลอดจนการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ (ศาสตราจารย์ ดร. พงษ์เทพ, 2553) ด้วยเหตุนี้ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จึงได้พยายามจัดการศึกษาให้กับผู้พิการอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยได้กำหนดให้การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำเป็นจุดเน้นสำคัญในการพัฒนาการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายในแผนปฏิบัติการ 4 ปี (2555-2558) และยุทธศาสตร์ 2555 ของกระทรวงศึกษาธิการที่มุ่งสร้างเสริมความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ โดยเฉพาะในโรงเรียนเฉพาะความพิการ เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักการทำงานเพื่อเลี้ยงชีพ จนสามารถพึ่งพาตนเองได้ในอนาคต (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2555) อย่างไรก็ตาม การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำในโรงเรียนเฉพาะความพิการยังประสบปัญหาอยู่มากทั้งในด้านครูและบุคลากรที่มีจำนวนจำกัดและขาดทักษะและประสบการณ์ทั้งในการจัดทำหลักสูตรด้านทักษะอาชีพ ด้านงบประมาณ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และอาคารสถานที่ที่ไม่พอเพียงและเหมาะสม และด้านตัวนักเรียนที่มีข้อจำกัดความพิการ ขาดทักษะ และความเชื่อมั่นในตนเอง โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่พบว่า มีความพร้อมน้อยที่สุด เพราะนอกจากจะศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นได้ยากหลังจบการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว ยังไม่สามารถเข้าสู่การประกอบอาชีพได้ (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2555) จึงชี้ให้เห็นว่า มีความจำเป็นอย่างมากที่โรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้เรียนรู้ทักษะการทำงานต่างๆ ไป ไม่ว่าจะเป็นได้รับค่าตอบแทนหรือไม่ก็ตาม (กุลยา ก่อสุวรรณ, 2553) ทั้งนี้ Brolin and Loyd (2004) ได้พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำแก่เด็กนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางสติปัญญาเพื่อพัฒนานักเรียนใน 3 ด้าน ได้แก่ ทักษะการดำรงชีวิตประจำวัน ทักษะการช่วยเหลือตนเองและสังคม และการเตรียมตัวและคำแนะนำด้านอาชีพ โดยแบ่งการศึกษาเพื่อการมีงานทำออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การตระหนักรู้ถึงอาชีพ 2) การค้นหาอาชีพ 3) การเตรียมตัวด้านอาชีพ และ 4) การปรับตัวกับอาชีพ จึงเห็นได้ว่าการที่จะขับเคลื่อนการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำให้ประสบความสำเร็จได้นั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยด้านการบริหารที่เหมาะสม ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีปัจจัยด้านการบริหาร 3 ปัจจัยที่น่าจะเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียน ได้แก่ ภาวะผู้นำผู้บริหาร การบริหารแบบมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายทางการศึกษา โดยภาวะผู้นำผู้บริหาร จะมุ่งประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง และมุ่งส่งเสริมช่วยเหลือบุคลากรในทีมเพื่อให้พวกเขาใช้สติปัญญาความสามารถที่มีในการทำงานอย่างเต็มที่ อันนำมาซึ่งความสำเร็จและความเจริญเติบโตขององค์กร (Draft, 2005 อ้างถึงใน สัมฤทธิ์ กางเพ็ง และ สราวุธ กันหลง, 2552; Banhard, 2006 อ้างถึงใน รุจิราภา นาคะพงษ์; 2556) การบริหารแบบมีส่วนร่วมจะช่วยขับเคลื่อนการปฏิบัติงานในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและมีความเข้มแข็งยั่งยืน (เมตต์ เมตต์การุณจิต, 2553, น.11) และการสร้างเครือข่ายทางการศึกษาจะเป็นกลยุทธ์ในการเชื่อมโยงส่วนต่างๆ ของสังคมมาเข้าร่วมการจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2543; เสาวนีย์ ตรีพุทธรัตน์ กนกอร สมปราชญ์ และประยุทธ์ ชูสอน, 2552; เจือจันทร์ จงสถิตอยู่ และอรุณศรี จิตต์แจ้ง, 2556)

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาอิทธิพลของปัจจัยคัดสรรด้านการบริหารทั้งสามปัจจัยข้างต้น ได้แก่ ภาวะผู้นำ ใฝ่บริการ การบริหารแบบมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายทางการศึกษา ต่อการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของนักเรียนในโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทาง โดยหวังว่าข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการนำปัจจัยด้านการบริหารที่มีอิทธิพลมาเป็นข้อมูลสารสนเทศเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของนักเรียนในโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา อีกทั้งจะช่วยให้สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษมีแนวทางจัดการศึกษาแก่คนพิการให้บรรลุตามจุดเน้นที่ต้องการ

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยคัดสรรด้านการบริหารของโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
2. เพื่อศึกษาการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของนักเรียนในโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรด้านการบริหารกับการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของนักเรียนในโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
4. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยคัดสรรด้านการบริหารต่อการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของนักเรียนในโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

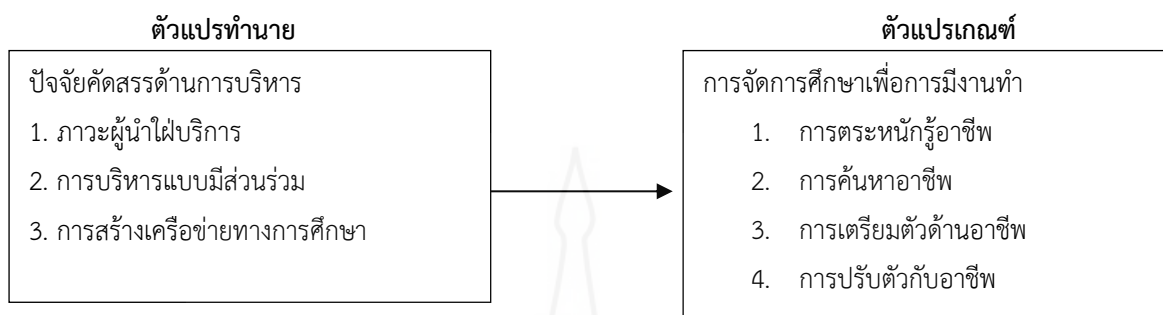
กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ปัจจัยภาวะผู้นำใฝ่บริการ ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แนวคิดของ Greenleaf (1997 อ้างถึงในรุจิราภานาคะพงษ์, 2556, น. 5-7) ปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดของนักการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Swansburg, 1996 อ้างถึงในวีรยุทธ์ แสงศิริวัฒน์, 2550; Likert, 1961 อ้างถึงใน โสภิตา คล้ายหนองสรวง, 2558; Saskin, 1982 อ้างถึงใน ศิริพร ตันติยมาศ, 2550; ดวงแก้ว กอแก้ว, 2543; เมตต์ เมตต์การุณจิต, 2553) และปัจจัยการสร้างเครือข่ายทางการศึกษา ผู้วิจัยประยุกต์ใช้กระบวนการสร้างเครือข่ายการจัดการสถานศึกษาของ เสาวนิต ตรีพุทธรัตน์ บังอร สมปราบ และประยุทธ์ ชูสอน (2552) ส่วนตัวแปรเกณฑ์ คือ การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แนวคิดของ Brolin and Loyd (2004) จากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยได้สร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนายและตัวแปรเกณฑ์ ดังนี้

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยคัดสรรด้านการบริหารที่นำมาศึกษาทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และมีอย่างน้อย 1 ปัจจัยที่ใช้เป็นตัวทำนายได้

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ ประชากรที่ศึกษา คือ ครูในโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในปีการศึกษา 2560 รวมทั้งสิ้น 867 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 19 โรงเรียนทั่วประเทศ โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (n) ด้วยสูตร $n \geq 50 + 8k$ เมื่อ k คือ จำนวนตัวแปรทำนาย (Tabachnick & Fidell, 1996 อ้างถึงใน Mertler & Vannatta, 2002) ซึ่งพบว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างต้องไม่น้อยกว่า 194 คน สำหรับการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดจำนวนตัวอย่าง จำนวน 315 คน และใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายตามสัดส่วนของจำนวนประชากร เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับเกี่ยวกับภาวะผู้นำให้บริการ การบริหารแบบมีส่วนร่วม การสร้างเครือข่ายทางการศึกษา และการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนเฉพาะทางสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 และมีค่าความเที่ยงโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคซึ่งเป็นข้อมูลภาวะผู้นำให้บริการ เท่ากับ 0.98 การบริหารแบบมีส่วนร่วม เท่ากับ 0.95 การสร้างเครือข่ายทางการศึกษา เท่ากับ 0.97 และการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ เท่ากับ 0.97 สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุแบบขั้นตอน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8
The 8th STOU National Research Conference

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ครูผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 242 คน คิดเป็นร้อยละ 76.80 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 249 คน คิดเป็นร้อยละ 79.00 มีระยะเวลาในการเป็นบุคลากรทางการศึกษาพิเศษ 6-10 ปี จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 33.02 มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อการมีงานทำ 1-3 ปี จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 33.30 เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับกับการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของนักเรียน จำนวน 286 คน คิดเป็นร้อยละ 90.08 โดยส่วนใหญ่เคยได้รับความรู้จากการเข้าร่วมประชุม อบรม และสัมมนา จำนวน 286 คน คิดเป็นร้อยละ 73.0 เคยได้รับความรู้จากการที่ผู้บังคับบัญชาให้คำแนะนำ จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 14.80 และสนใจแล้วศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.20 และมีบุคลากรที่ไม่เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของนักเรียนเลยจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 9.20

2. ปัจจัยคัดสรรด้านการบริหาร

2.1 ภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารในทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยเรียงลำดับจากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการตระหนักรู้ ด้านการมองการณ์ไกล ด้านการสร้างนวัตกรรม ด้านการรับผิดชอบดูแล ด้านการเยียวยารักษา ด้านการโน้มน้าวใจ ด้านการเห็นอกเห็นใจ ด้านการสร้างชุมชน ด้านการฟัง และด้านการมุ่งมั่นพัฒนาบุคคล ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวม (n=315)

ภาวะผู้นำใ้บริการ	การปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการฟัง (X_1)	4.22	0.59	มาก	8
2. ด้านการเห็นอกเห็นใจ (X_2)	4.24	0.57	มาก	7
3. ด้านการเยียวยารักษา (X_3)	4.25	0.53	มาก	5
4. ด้านการตระหนักรู้ (X_4)	4.30	0.54	มาก	1
5. ด้านการโน้มน้าวใจ (X_5)	4.25	0.55	มาก	5
6. ด้านการสร้างนวัตกรรม (X_6)	4.28	0.60	มาก	3
7. ด้านการมองการณ์ไกล (X_7)	4.29	0.53	มาก	2
8. ด้านการรับผิดชอบดูแล (X_8)	4.27	0.56	มาก	4
9. ด้านการมุ่งมั่นพัฒนาบุคคล (X_9)	4.21	0.54	มาก	10
10. ด้านการสร้างชุมชน (X_{10})	4.22	0.56	มาก	8
รวมเฉลี่ย	4.25	0.45	มาก	

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8
The 8th STOU National Research Conference

2.2 การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่ผู้บริหารมีการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการเสริมสร้างความไว้วางใจ ด้านการเสริมสร้างความยึดมั่นผูกพัน ด้านการส่งเสริมความเป็นอิสระในการทำงาน และด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ปรากฏผล ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (n=315)

การบริหารแบบมีส่วนร่วม	การปฏิบัติ			
	($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ	อันดับ
1.การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (X_{11})	4.23	0.55	มาก	4
2. การเสริมสร้างความยึดมั่นผูกพัน (X_{12})	4.30	0.52	มาก	2
3.การส่งเสริมความเป็นอิสระในการดำเนินงาน (X_{13})	4.29	0.54	มาก	3
4.การเสริมสร้างความไว้วางใจ (X_{14})	4.35	0.56	มาก	1
รวมเฉลี่ย	4.29	0.47	มาก	

2.3 การสร้างเครือข่ายทางการศึกษาของโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณาแต่ละชั้น พบว่า ทุกชั้นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ชั้นพัฒนาความสัมพันธ์และใช้ประโยชน์ ชั้นการรักษาความสัมพันธ์และความต่อเนื่อง ชั้นตระหนักและก่อตัวของเครือข่าย และชั้นการสร้างพันธมิตรและการบริหารเครือข่าย ปรากฏผลดังตารางที่ 3

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการสร้างเครือข่ายทางการศึกษาของโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ชั้นตระหนักและก่อตัวของเครือข่าย (n=315)

การสร้างเครือข่ายทางการศึกษา	การปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1.ชั้นตระหนักและก่อตัวของเครือข่าย (X ₁₅)	4.25	0.50	มาก	3
2.ชั้นการสร้างพันธมิตรและการบริหารเครือข่าย (X ₁₆)	4.24	0.57	มาก	4
3.ชั้นพัฒนาความสัมพันธ์และใช้ประโยชน์ (X ₁₇)	4.27	0.59	มาก	1
4.ชั้นการรักษาความสัมพันธ์และความต่อเนื่อง (X ₁₈)	4.27	0.57	มาก	1
รวมเฉลี่ย	4.26	0.52	มาก	

3. การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากโดยด้านที่อยู่ในลำดับสูงกว่าด้านอื่นๆ ได้แก่ การสร้างความตระหนักในอาชีพ การค้นหาอาชีพ และการเตรียมตัวด้านอาชีพ ส่วนด้านการปรับตัวกับอาชีพอยู่ในลำดับต่ำกว่าด้านอื่นๆ ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของนักเรียนในโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวม (n= 315)

การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ	การปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. การสร้างความตระหนักในอาชีพ	4.34	0.55	มาก	1
2. การค้นหาอาชีพ	4.34	0.52	มาก	1
3. การเตรียมตัวด้านอาชีพ	4.34	0.53	มาก	1
4.การปรับตัวกับอาชีพ	4.28	0.58	มาก	4
รวมเฉลี่ย	4.33	0.50	มาก	

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

4. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรด้านการบริหารกับการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ

ปัจจัยคัดสรรด้านการบริหารทุกปัจจัย โดยทั้ง 18 ตัวแปรย่อย (X_1 ถึง X_{18}) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ (Y) ของนักเรียนในโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ตั้งแต่ขนาดปานกลางถึงสูงมาก (r อยู่ระหว่าง .41 ถึง .84) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยปัจจัยย่อยด้านการบริหารที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำระดับสูงมาก เรียงตามลำดับ ได้แก่ การสร้างพันธกรณี และการบริหารเครือข่าย (X_{16}) ($r=.84$) และการพัฒนาความสัมพันธ์และการใช้ประโยชน์ (X_{17}) ($r=.80$) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูง ได้แก่ ขั้นการรักษาความสัมพันธ์และความต่อเนื่อง (X_{18}) ($r=.79$) และขั้นตระหนักและก่อตัวของเครือข่าย (X_{15}) ($r=.73$) ส่วนปัจจัยที่เหลือมีความสัมพันธ์กับการศึกษาเพื่อการมีงานทำ (Y) ในระดับปานกลาง (r อยู่ระหว่าง .41 ถึง .54) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนด

5. อิทธิพลของปัจจัยคัดสรรด้านการบริหารต่อการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ

ปัจจัยคัดสรรด้านการบริหารที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของนักเรียนโรงเรียนเฉพาะความพิการ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรียงตามลำดับ ได้แก่ ปัจจัยการสร้างเครือข่ายทางการศึกษา เฉพาะขั้นการสร้างพันธกรณีและการบริหารเครือข่าย (X_{16}) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) เท่ากับ .472) ขั้นการพัฒนาความสัมพันธ์และการใช้ประโยชน์ (X_{17}) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) เท่ากับ .184 และขั้นการรักษาความสัมพันธ์และความต่อเนื่อง (X_{18}) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) เท่ากับ .179) และปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วม เฉพาะด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (X_{11}) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) เท่ากับ .137 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุ (R) เท่ากับ .870 มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายที่ปรับแก้หรืออำนาจการทำนาย ($Adjusted R^2$) เท่ากับ .753 และทั้ง 4 ปัจจัยย่อยดังกล่าวร่วมกันทำนายหรือร่วมอธิบายความแปรปรวนของการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้ร้อยละ 75.3 (ดังแสดงในตารางที่ 5) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนด โดยสมการถดถอยพหุเพื่อทำนายตัวแปรการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในรูปคะแนนมาตรฐานปรากฏดังนี้

$$Z = .472(X_{16}) + .184(X_{17}) + .179(X_{18}) + .137(X_{11})$$

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8
The 8th STOU National Research Conference

ตารางที่ 5 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนดิบ (b) และคะแนนมาตรฐาน (β) ของตัวแปรทำนาย ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ถดถอย (SE.b) และการทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย

ตัวแปรทำนาย	คะแนนดิบ b	คะแนนมาตรฐาน β	SE.b	t	sig
การสร้างพันธกรณีและการบริหารเครือข่าย(X ₁₆)	.416	.472	.049	8.416	.000
การรักษาความสัมพันธ์และความต่อเนื่อง (X ₁₈)	.157	.179	.056	2.824	.005
การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (X ₁₁)	.124	.137	.029	4.224	.000
การพัฒนาความสัมพันธ์และการใช้ประโยชน์ (X ₁₇)	.155	.184	.058	2.664	.008
A (Constant)	.702	.128	-	5.493	.000
R =.870	SE.est =.251	F=238.750			
R ² = .756	Adjust R ² = .753	a =.702			

** p<.01

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยพบว่า มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ปัจจัยคัดสรรด้านการบริหาร ได้แก่ ภาวะผู้นำให้บริการ การบริหารแบบมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายทางการศึกษา

1.1 ภาวะผู้นำให้บริการของผู้บริหารโรงเรียนเฉพาะทางสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากนโยบายของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษที่ส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียนทุกคนต้องสามารถจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการและผู้ด้อยโอกาสให้ได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ และต้องสามารถจูงใจให้บุคลากรครูและชุมชนร่วมกันจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2555, น.15) ซึ่งการที่ผู้บริหารโรงเรียนจะสามารถสร้างวัฒนธรรมความร่วมมือร่วมใจได้นั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องเริ่มที่ตนเองก่อนด้วยการเป็นผู้เสียสละ และพร้อมสนับสนุนหรือให้บริการครูและบุคลากรในเรื่องต่างๆ อย่างเต็มที่ เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรสามารถดำเนินงานต่างๆ ได้ด้วยความราบรื่น ซึ่งเป็นคุณลักษณะของผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำให้บริการนั่นเอง (Greenleaf, 1997 อ้างถึงใน รุจิราภา นาคะพงษ์, 2556) จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ภาวะผู้นำให้บริการของผู้บริหารโรงเรียนในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะ 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการตระหนักรู้ ด้านการมองการณ์ไกล ด้านการสร้างมนทัศน์ได้แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนตระหนักและเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

รู้เท่าทันสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลง สามารถมองทุกอย่างเป็นองค์รวมก่อนตัดสินใจหรือแก้ไขปัญหา และสามารถอธิบายทิศทางและจุดหมายของโรงเรียนในอนาคต เพื่อให้ครูได้เกิดความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ และมีเป้าหมายในการปฏิบัติงานร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีภาวะผู้นำให้บริการ ส่วนใหญ่มีวิสัยทัศน์และการตระหนักรู้อยู่ในอันดับสูง (ปัทมาพร ศรีกำพล, 2556; วิไลภรณ์ ไชยะเดชะ, 2556; งามอาจ สิมเสน, 2556)

1.2 การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนเฉพาะทางสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมได้ถูกนำมาเป็นกลยุทธ์สำคัญของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารตามแนวคิดเชิงมนุษยสัมพันธ์ที่ผู้บริหารควรคำนึงถึงจิตใจและความรู้สึกนึกคิดของผู้ปฏิบัติงานมากกว่าการบังคับบัญชาแบบสั่งการ งานวิจัยที่ผ่านมาได้แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารที่ใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมจะทำให้ครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น (Baksh, 1995 อ้างถึงใน โสภิตา คล้ายหนองสรวง, 2558) และจะทำให้บุคลากรทุกฝ่ายมีการทำงานแบบรวมพลัง (ทวีศักดิ์ แก้วพิพัฒน์, 2550) จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติด้านการเสริมสร้างความไว้วางใจ มากกว่าด้านอื่น ๆ ดังจะเห็นได้จากครูส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ผู้บริหารได้กระตุ้นให้ครูทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ ได้ร่วมภาคภูมิใจและชื่นชมยินดีในผลงานของครู และสนับสนุนให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารต้องการให้ครูสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างสบายใจและไว้วางใจกัน เพราะการไว้วางใจถือเป็นหลักการพื้นฐานของการมีส่วนร่วม และผู้ร่วมงานที่ได้รับการยอมรับและไว้วางใจจากผู้บริหารจะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างสมบูรณ์เรียบร้อย

1.3 การสร้างเครือข่ายทางการศึกษาของโรงเรียนเฉพาะทางสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่า เครือข่ายคือกลยุทธ์สำคัญต่อความสำเร็จของทุกองค์กรในปัจจุบัน เพราะเป็นเครื่องมือในการระดมสรรพกำลังทั้งด้านทรัพยากรและความคิดเห็นจากฝ่ายต่างๆ ในการแก้ไขปัญหา และพัฒนาองค์กรให้ประสบความสำเร็จ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2543; พระมหาสุทิตย์ อาภากร, 2547) ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนในยุคปัจจุบันจึงให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายทางการศึกษา โดยเฉพาะโรงเรียนเฉพาะทางสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่ายเป็นอย่างมาก จึงจะเกิดความสำเร็จในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของนักเรียนได้ ทั้งนี้ ผู้บริหารโรงเรียนต้องช่วยให้เครือข่ายมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในเรื่องของเป้าหมายของการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ รวมถึงมีความเชื่อและศรัทธาว่า โรงเรียนสามารถพัฒนานักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้ทำงานหลังจบการศึกษาได้จริง ก็จะทำให้โรงเรียนได้รับความร่วมมือร่วมใจจากเครือข่ายมากขึ้น จากผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่สร้างเครือข่ายทางการศึกษาในขั้นการพัฒนาความสัมพันธ์และใช้ประโยชน์ และขั้นการรักษาความสัมพันธ์และความต่อเนื่องได้ดีกว่าด้านอื่นๆ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนได้เล็งเห็นถึงความสำคัญจำเป็นของการดำรงไว้ซึ่งเครือข่าย จึงต้องมีการจัดกิจกรรมต่างๆ กับสมาชิกเครือข่ายอยู่เสมอ เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่กระชับแน่นแฟ้น รวมถึงก่อให้เกิดวัฒนธรรมในการทำงานร่วมกับเครือข่าย เพื่อไม่ให้เครือข่ายที่ก่อร่างสร้างมาล่มสลายสอดคล้องกับแนวคิดของเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543) ที่ระบุว่า จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างความยั่งยืนให้กับเครือข่าย โดยเฉพาะตอนที่เครือข่ายเข้าสู่ช่วงการถดถอย หากไม่มีการจัดกิจกรรมใดๆ ร่วมกันระหว่างสมาชิกเครือข่ายแล้ว เครือข่ายนั้นๆ อาจจะต้องล้มเลิกในที่สุด ซึ่งจากงานวิจัยก็พบว่า โรงเรียนเฉพาะทางสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาส่วนใหญ่ ได้ดำเนินหลายต่อหลายกิจกรรมเพื่อรักษาไว้ซึ่งเครือข่าย เช่น การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสรุปบทเรียน การ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

จัดทำสารสนเทศของนักเรียนและสมาชิกเครือข่ายให้เป็นปัจจุบันแล้วเผยแพร่ให้สมาชิกเครือข่ายได้เรียนรู้ร่วมกันผ่านหลากหลายช่องทางที่มีอยู่ในปัจจุบันโดยเฉพาะช่องทางออนไลน์ต่างๆ

2. การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของนักเรียนในโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในภาพรวม พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษได้กำหนดให้การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำเป็นจุดเน้นสำคัญในการพัฒนาการศึกษาของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษมาตั้งแต่ปี 2555 ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนรวมถึงยุทธศาสตร์การทำงานของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มุ่งส่งเสริมความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ โดยเฉพาะในโรงเรียนเฉพาะความพิการ เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักการทำงานเพื่อเลี้ยงชีพ สามารถประกอบอาชีพสุจริต คิดสร้างงานจนสามารถพึ่งพาตนเองได้ในอนาคต (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2555) จากข้อค้นพบครั้งนี้ โรงเรียนเฉพาะทางสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจัดการศึกษาเพื่อมีงานทำได้ดีในเรื่องการสร้างความรู้ความตระหนักรู้ในอาชีพ การเตรียมตัวด้านอาชีพ และการค้นหาอาชีพ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ได้จัดการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนรู้และเข้าใจว่าทุกคนต้องทำงาน โดยเฉพาะนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาซึ่งมีตั้งแต่ระดับเล็กน้อยถึงระดับรุนแรงจึงต้องได้รับการพัฒนาทักษะด้านต่างๆ ให้ก้าวหน้าขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองได้ด้วยทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน เช่น การทำความสะอาดร่างกายของตนเอง และที่อยู่อาศัย และสามารถใช้ชีวิตร่วมอยู่ในสังคมชุมชนโดยรอบของตัวเองหลังจากจบจากโรงเรียนไปแล้ว (กุลยา ก่อสุวรรณ, 2553) ส่วนด้านการปรับตัวกับอาชีพ ปรากฏว่าโรงเรียนปฏิบัติน้อยกว่าด้านอื่นๆ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนยังขาดกระบวนการที่ชัดเจนในเรื่องการนำนักเรียนไปฝึกงานในศูนย์การทำงานต่อเนื่องของโรงเรียน รวมถึงหน่วยงานและสถานประกอบการภายนอกด้วย นอกจากนี้ โรงเรียนยังไม่มีกระบวนการติดตามประเมินผลการฝึกงานของนักเรียนอย่างเป็นระบบมีปัญหาในการเตรียมบุคลากรที่จะรับหน้าที่นำนักเรียนไปฝึกงานในสถานประกอบการ รวมไปถึงการเตรียมผู้สอนงาน การเตรียมอาคารสถานที่ ไม่มีคู่มือดำเนินงานที่เป็นกระบวนการชัดเจน ขาดการนิเทศ กำกับติดตามอย่างต่อเนื่องด้วย (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2555)

3. จากสมมติฐานข้อ 1 ปัจจัยคัดสรรด้านการบริหารที่นำมาศึกษาทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของนักเรียนในโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา พบว่า ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า ถ้าผู้บริหารโรงเรียนแสดงภาวะผู้นำให้บริการบริหารอย่างมีส่วนร่วม และใส่ใจกับการสร้างเครือข่ายทางการศึกษามากขึ้นย่อมจะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนเพื่อการมีงานทำของสถานศึกษามีประสิทธิภาพดีขึ้นตามไปด้วย โดยเฉพาะผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยการสร้างเครือข่ายทางการศึกษามีความสัมพันธ์กับการจัดการเรียนการสอนเพื่อการมีงานทำสูงกว่าปัจจัยอื่นๆ ดังนั้น ถ้าผู้บริหารสามารถสร้างเครือข่ายทางการศึกษาโดยให้ความสำคัญกับการสร้างพันธมิตรและการบริหารเครือข่าย การพัฒนาความสัมพันธ์และการใช้ประโยชน์ และการรักษาความสัมพันธ์และความต่อเนื่อง ก็จะมีแนวโน้มช่วยพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของสถานศึกษาได้ดียิ่งขึ้น

4. จากสมมติฐานข้อ 2 ปัจจัยคัดสรรที่นำมาศึกษาอย่างน้อย 1 ปัจจัยสามารถทำนายการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของนักเรียนในโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา พบว่า ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ โดยปัจจัยคัดสรรด้านการบริหารที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของนักเรียนในโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 ปัจจัยหลัก ได้แก่ ปัจจัยการสร้างเครือข่ายทางการศึกษา โดยตัวทำนายที่สำคัญเรียงตามลำดับ ได้แก่ ขั้นการสร้างพันธมิตรและการ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

บริหารเครือข่าย ขั้นการพัฒนาความสัมพันธ์และการใช้ประโยชน์ และขั้นการรักษาความสัมพันธ์และความต่อเนื่อง และอีกหนึ่งปัจจัย คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยเฉพาะด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน และทั้ง 4 ตัวแปรย่อยร่วมกันทำนายคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้ประมาณร้อยละ 75 จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การสร้างเครือข่ายทางการศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญมากกว่าปัจจัยอื่น ๆ ในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของนักเรียนในโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การสร้างเครือข่ายจะเป็นการเปิดโอกาสให้สถานประกอบการ ภูมิปัญญาของชุมชน และองค์กรต่างๆ ได้ร่วมแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารรวมทั้งบทเรียนและประสบการณ์กับผู้บริหารและครูให้สามารถพัฒนางานหรือแก้ปัญหาในการจัดการศึกษาเพื่อมีงานทำสำหรับนักเรียนในมุมมองใหม่ๆ โดยอาจถือว่า การสร้างเครือข่ายเป็นกลยุทธ์เสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรได้ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2543) อย่างไรก็ตาม โรงเรียนต้องดำรงรักษาความสัมพันธ์และความต่อเนื่องของการสร้างเครือข่ายด้วยเพราะนักเรียนทุกระดับชั้นล้วนมีความจำเป็นและต้องการที่จะได้รับการช่วยเหลือและสนับสนุนจากเครือข่าย ดังนั้น การมีเครือข่ายที่ดีแล้วโรงเรียนจกต้องรักษาไว้ด้วยการขยายกิจกรรมใหม่ๆ กับสมาชิกเครือข่ายอยู่เสมอเพื่อกระชับความสัมพันธ์ให้แน่นแฟ้น คำนึงถึงผลประโยชน์ร่วมกัน รวมถึงมีการติดตามและนำผลการติดตามมาใช้พัฒนางานหรือแก้ไขปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ โรงเรียนต้องให้ความสำคัญกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยเฉพาะการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน เพื่อให้ทุกคนในโรงเรียนมีเป้าหมายและแนวทางการทำงานเดียวกัน อันจะทำให้ความขัดแย้งระหว่างงานดำเนินงานลดลง และทุกคนรู้ว่าจะต้องทำงานไปในทิศทางใด

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ในระดับนโยบาย

มีข้อเสนอแนะสำหรับสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ดังนี้

1. ควรมีการจัดทำโปรแกรมหรือหลักสูตรพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการด้านภาวะผู้นำผู้บริหาร การบริหารแบบมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายทางการศึกษา
2. ควรมีการสร้างตัวชี้วัดภาวะผู้นำผู้บริหาร การบริหารแบบมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายทางการศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนใช้เป็นแนวทางในการประเมินตนเอง พร้อมทั้งนำผลไปใช้ในการพิจารณาความก้าวหน้าในตำแหน่งงานอย่างจริงจัง
3. ควรมีการจัดประชุมวิชาการ หรือเสวนา ระดับประเทศหรือระหว่างประเทศ เพื่อสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และยกระดับการรับรู้สู่สังคมไทยด้านการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เพื่อนำมาซึ่งความเข้าใจของทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการช่วยพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำแก่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้ประสบความสำเร็จ

ในระดับสถานศึกษา

มีข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียน ดังนี้

1. ควรให้ความสำคัญในการพัฒนาภาวะผู้นำผู้บริหารของตนเองให้เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะด้านการฟัง ด้านการเห็นอกเห็นใจ ด้านการสร้างชุมชน และด้านการมุ่งมั่นพัฒนาบุคคล เพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากรซึ่งเป็นผู้ขับเคลื่อนการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนและเป้าหมาย

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

2. ควรให้ความสำคัญในการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยเฉพาะด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันให้มากขึ้น เนื่องจากการตั้งเป้าหมายร่วมเป็นการบูรณาการเป้าหมายของบุคลากรและเป้าหมายขององค์กรเข้าด้วยกัน ซึ่งจะสามารถช่วยขจัดความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นในการปฏิบัติงานของบุคลากรได้ และช่วยให้สมาชิกทุกคนมีความรู้สึกรับผิดชอบและมีความมุ่งมั่นที่จะทำตามเป้าหมายและแผนเพื่อความสำเร็จของการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ

3. ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูช่วยกันสร้างเครือข่ายทางการศึกษาให้มากยิ่งขึ้นไปอีกเพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

4. ควรสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยเฉพาะด้านความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของนักเรียนที่มีลักษณะพิเศษ ซึ่งเห็นได้จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครูที่ตอบแบบสอบถามพบว่า ยังมีครูที่ไม่เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของนักเรียน ร้อยละ 9.20 และแม้ว่าครูส่วนใหญ่ได้รับความรู้จากการเข้าร่วมการประชุม อบรม และสัมมนาร้อยละ 73 ก็ควรได้รับการสนับสนุนให้นำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมสัมมนามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ และประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้รับมาต่อการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถปรับตัวกับอาชีพได้

มีข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน ดังนี้

1. ควรเป็นผู้ที่หมั่นแสวงหาความรู้เรื่องการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาและพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของประเทศไทยที่มุ่งให้เด็กพิการได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมและได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพของแต่ละคน ตลอดจนสามารถได้รับการจ้างงานตามนโยบายส่งเสริมการจ้างงานของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

2. ควรพยายามแสวงหาเครือข่าย โดยเฉพาะสถานประกอบการที่จะส่งต่อนักเรียนไปฝึกงานหรือทำงาน รวมถึงให้ข้อมูลนักเรียนที่จบการศึกษา กับสถานประกอบการเหล่านั้นเพื่อให้เลือกรับนักเรียนเข้าไปทำงาน พร้อมทั้งควรวางแผนติดตามผลการทำงานของนักเรียนกับสถานประกอบการเป็นระยะๆ ด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อการมีงานทำของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ระหว่างโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวมกับโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษา

2. ควรศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาเครือข่ายเพื่อการมีงานทำของนักเรียนในโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

3. ควรทำการวิจัยซ้ำ โดยขยายกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนเพื่อการมีงานทำ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เช่น โรงเรียนโสตศึกษา โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ และหรือโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ เป็นต้น

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

เอกสารอ้างอิง

- กุลยา ก่อสุวรรณ. (2553). *ภาวะบกพร่องทางสติปัญญา*. (พิมพ์ครั้งที่1). นนทบุรี: บริษัท สหมิตร พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). *การจัดการเครือข่าย: กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: บริษัท ชัคเชส มีเดีย จำกัด.
- เจือจันทร์ จงสถิตอยู่ และอรุณศรี จิตต์แจ้ง. (2556). *พลังเครือข่ายในพื้นที่*. (พิมพ์ครั้งที่1).
- ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี. (2550). *ผู้บริหารแห่งอนาคต Executive of the future*. กรุงเทพฯ: ฐานบุคส์.
- ดวงแก้ว กอแก้ว. (2543). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วม ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ความผูกพันองค์กร และเจตคติต่อองค์กร: กรณีศึกษาธนาคารกรุงเทพจำกัด (มหาชน) สาขาบางกะปิ*. (วิทยานิพนธ์ ปริญญา มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ทวีศักดิ์ แก้วพิพัฒน์. (2550). *การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต1*. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ปัทมาพร ศรีกำพล (2556). *ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษา วัฒนธรรมองค์กรกับประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- พระมหาสุทนต์ อาภาภิโร (อบอู่). (2547). *ความรู้และการจัดการ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.).
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553). *การบริหารแบบมีส่วนร่วม การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และราชการ*. (พิมพ์ครั้งที่3). นนทบุรี: บัค พอยท์.
- รุจิราภา นาคะพงษ์. (2556). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำฝ่ายบริการของผู้บริหารสถานศึกษากับสภาพองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต3 จังหวัดนนทบุรี ตามการรับรู้ของครู* (การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญา มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- วิไลภรณ์ ไชยะเดชะ. (2556). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำฝ่ายบริการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษาเอกชนในจังหวัดขอนแก่น*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, เลย.
- วิรัช แสงศิริวัฒน์. (2550). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด* (วิทยานิพนธ์ ปริญญา มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- ศิริพร ต้นตียมาศ. (2550) *รูปแบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพ สังกัดกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- ไศกธิดา คล้ายหนองสรวง. (2558). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต3* (วิทยานิพนธ์ ปริญญา มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

- ศาสวดี เฟ่งแพ. (2553). การศึกษารูปแบบและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในสถาบันอุดมศึกษาไทย (วิทยานิพนธ์ ปริญญาคุฏฐบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง และสรายุทธ กันหลง. (2552). ภาวะผู้นำผู้บริหารในองค์กร แนวคิด หลักการ ทฤษฎีและงานวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่2) .ขอนแก่น. คลังน่านวิทยา.
- เสาวณี ตรีพุทธรัตน์, กนกอร สมปราชญ์ และประยุทธ ชูสอน (2552). ระบบการสร้างเครือข่ายการจัดการสถานศึกษาเพื่อการปฏิรูปการศึกษาที่มีประสิทธิภาพในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. สืบค้นจาก <http://www.ednet.kku.ac.th/~edad/picture/saowanee.pdf>
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.(2555). รายงานผลการวิจัยประเมินโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียน เฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.
- องอาจ สิมเสน. (2556). ภาวะผู้นำผู้บริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่มัธยมศึกษา เขต 25 (วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- Brolin, D. E. & Loyd, R. J. (2004). *Career development and transition service: A functional life skill approach*. (4th Ed.). Upper Sadler River, NJ: Merrill Prentice Hall.